

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologisch werkprotocol Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Marlien de Voogd
In opdracht van	Gemeente Krimpenerwaard
Naam opdrachtgever	Jos Lansbergen
Rapportnummer	RA19406-03
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	19 februari 2021
Aantal pagina's	11
Collegiale toets	Arthur Hoffmann
Wijze van citeren	M. de Voogd, 2021. Ecologisch werkprotocol Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk. Rapport RA19406-03, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
2	Plangebied, beschermde soorten en ingreep	4
3	Voorschriften ontheffing	5
4	Te nemen maatregelen en werkwijze	7
5	Checklist	10
Bijlage 1. Ontheffing		11

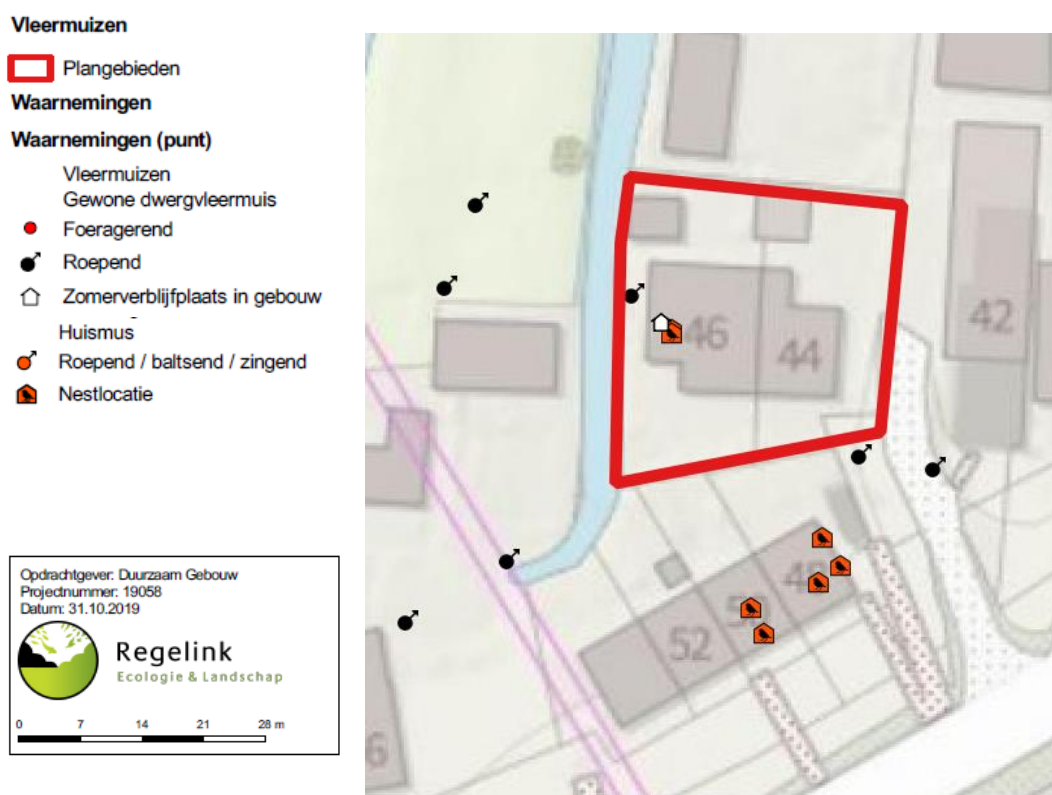
1 Aanleiding

Gemeente Krimpenerwaard gaat het pand met de woningen aan de Schuwacht 44 en 46 in Lekkerkerk slopen. De woningen worden gesloopt in het kader van een uitkoopregeling vanwege de aanwezigheid van een hoogspanningslijn. Na de sloop wordt het terrein ingezaaid met gras. Bomen, hagen en groen rondom het plangebied blijven behouden.

In het pand zijn een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en een nest van huismus (*Passer domesticus*) aanwezig. De sloop vormt daarom een overtreding van de Wet natuurbescherming en daarom is ontheffing van die wet aangevraagd en ook verleend (ODH-2021-00001558). De sloop moet aan voorwaarden uit de ontheffing voldoen. Dit werkprotocol beschrijft de voorwaarden uit de ontheffing, in een praktische werkwijze, in chronologische volgorde.

2 Plangebied, beschermde soorten en ingreep

Het plangebied betreft het pand Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk. Bij onderzoek in 2019 zijn een gecombineerde zomer-/paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en een nest van huismus (*Passer domesticus*) aangetroffen¹, zie onderstaande figuur.

Figuur 1. De ligging van de aangetroffen vleermuisverblijfplaats (wit huisje) en het huismusnest (rood huisje) in en rondom het plangebied (in rood) tijdens het onderzoek in 2019.

¹ Voogd, M. de, 2019, Soortgericht onderzoek Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19058-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Het nest van huismus bevindt zich onder de voorzijde van het oude pannendak van Schuwacht 46. Het vleermuisverblijf bevindt zich onder een kantpan of in de spouw in de westelijke kopgevel van de aanbouw van Schuwacht 46.

Figuur 2. Links: de westelijke kopgevel van de aanbouw van nr. 46, waar de vleermuisverblijfplaats zich bevindt. Het terugspringende dak rechts is het oude pannendak, dat ook op de rechterfoto te zien is. Rechts; het oude dak van nr. 46 waar tegen het waterbord aan het nest van de huismus zich bevindt.

De planning van de sloop is als volgt:

Fase	Planning
Asbestonderzoek	Week 8
Ongeschikt maken huismus	Week 8 (onder voorbehoud)
Afknippen nits	Week 8
Asbest verwijderen	Week 8 - 13
Ongeschikt maken vleermuizen	Week 12 (onder voorbehoud)
Slopen	Week 13 - 16
Opleveren terrein	Week 17

3 Voorschriften ontheffing

De verleende ontheffing (ODH-2021-00001558) is opgenomen in bijlage 1. Daarin zijn ook alle voorwaarden te lezen. De ontheffing omvat ook enkele algemene voorwaarden, die niet terugkomen in de werkwijze (hoofdstuk 4), maar wel belangrijk zijn. Deze algemene, relevante voorschriften zijn:

- Indien één of meerdere in voorschrift 6 bedoelde maatregelen (van de ontheffing) onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dient hiervoor een minimaal gelijkwaardige maatregel voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- Tijdig, minimaal één maand voordat de in voorschrift 7 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

- De permanente voorzieningen voor huismus en vleermuizen dienen minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd te worden op de functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit van de voorziening hersteld te worden. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de huismus.

4 Te nemen maatregelen en werkwijze

De in de ontheffing genoemde voorwaarden (zie bijlage 1) worden hieronder uitgewerkt tot praktische richtlijnen, waarbij in chronologische volgorde wordt aangegeven wat er moet worden gedaan en wie daarvoor verantwoordelijk is.

1. Plaatsen van permanente huismus- en vleermuiskasten (RANOX + REGELINK) – reeds uitgevoerd d.d. 16 december 2020;
2. Opstellen ecologisch werkprotocol (REGELINK) – reeds uitgevoerd, zie dit document;
3. Startmelding aan OZHZ sturen per email (meldingwnb@ozhz.nl, onder vermelding van ‘flora en fauna’) (OPDRACHTGEVER);
4. Ecologisch werkprotocol gelijktijdig met startmelding aan OZHZ sturen (OPDRACHTGEVER);
5. Uiterlijk 1 maart 2021 aan ODH doorgeven details over plaatsing, types en onderhoud van de permanente vervangende verblijfplaatsen (<https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>) (REGELINK);
6. Ongeschikt maken van het pand voor huismussen. Hiervoor gelden de volgende randvoorwaarden:
 - ten minste 5 dagen voorafgaand aan de sloop ongeschikt maken;
 - in de periode 1 oktober tot 1 maart;
 - maar buiten vorstperioden;
 - het ongeschikt maken moet onder begeleiding van een deskundige op het gebied van huismussen worden uitgevoerd. De ecooloog bepaalt de geschikte methode en moment van ongeschikt maken;
 - de ecooloog houdt een ecologisch logboek bij;
 - de groene erfafscheiding tussen het plangebied en Schuwacht 48-52 en de haag tussen het plangebied en Schuwacht 56 blijft behouden.

Het ongeschikt maken gebeurt op de volgende manier:

- alle dakpannen worden verwijderd;
- de waterborden (de lat die vanaf de kantpan over de dakpannen ligt) worden verwijderd;
- de dakoverstekken, daklijsten, daktrimmen worden verwijderd.

(REGELINK + AANNEMER)

7. Ongeschikt maken van het pand voor vleermuizen. Hiervoor gelden de volgende randvoorwaarden:
 - ten minste 5 dagen voorafgaand aan de sloop ongeschikt maken;
 - in de tussenperiode moet de avondtemperatuur > 10 °C zijn;
 - in de periode 15 maart tot 15 oktober;
 - alleen indien het weer gunstig is (> 8graden, windstil);

- Het ongeschikt maken moet onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen worden uitgevoerd. De ecooloog bepaalt de geschikte methode en moment van ongeschikt maken;
- de ecooloog houdt een ecologisch logboek bij.

Het ongeschikt maken gebeurt op de volgende manier:

- Alle open stootvoegen en openingen langs de kantpannen worden afgesloten met zgn. 'exclusion flaps'. Dit zijn stukken stevig plasticfolie die aan bovenzijde en aan de zijkanten tegen de muur worden bevestigd zodat deze openingen zoals stootvoegen afdekken. Aan de onderzijde hangen deze flappen los.
- Doorgaande openingen onder langs daklijsten, boeidelen en daktrimmen etc. worden op de volgende wijze behandeld:
 - daklijsten, boeidelen en daktrimmen etc. worden zoveel als mogelijk verwijderd van het pand, of
 - de kieren langs daklijsten, boeidelen en daktrimmen etc. worden afgedekt met grote stukken folie, waarbij de flappen die over de rand heen hangen en worden vastgezet tegen de muur.

(REGELINK + AANNEMER)

8. De ochtend voor de sloop wordt een vleermuisinventarisatie uitgevoerd om te controleren of er geen vleermuizen meer gebruik maken van het gebouw. (REGELINK);
 - Start sloop pas na expliciete toestemming van de ecooloog;
 - indien vleermuizen toch gebruik maken van het pand wordt het werk direct stilgelegd en worden de maatregelen voor het ongeschikt maken verscherpt. Voordat het werk kan worden hervat dient opnieuw 5 dagen tussenperiode te worden gehanteerd en een vleermuisronde uitgevoerd te worden.
9. Het werkprotocol, ontheffing en ecologisch logboek dienen (digitaal) op het werk aanwezig te zijn en de medewerkers dienen te weten welke maatregelen genomen worden. (AANNEMER);
10. Het werk wordt onmiddellijk stilgelegd, en de ecooloog wordt gebeld, als er toch een huismus, andere broedende vogelsoort of vleermuis wordt aangetroffen. In overleg wordt bepaald welke werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en op welk moment (AANNEMER);
11. De specificaties (datum, werkwijze, eventuele bijzonderheden, foto's) van de maatregelen uit dit protocol worden vastgelegd in een logboek. De ecooloog houdt een eigen ecologisch logboek bij, de betrokken aannemer(s) nemen dit op in hun eigen logboek (REGELINK, AANNEMER, OPDRACHTGEVER).
12. OZHZ uiterlijk één week van te voren te melden wanneer de werkzaamheden worden beëindigd, via meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna' (OPDRACHTGEVER, AANNEMER).

Daarnaast zijn in de rapportage van het nader onderzoek maatregelen opgenomen om het functioneren van het plangebied als foerageergebied te behouden. Deze zijn:

- Tussen zonsondergang en zonsopkomst het plangebied niet verlicht;
- Indien er toch verlichting moet worden gebruikt, dan dient deze zoveel mogelijk beperkt te worden en gericht te worden op die plaatsen waar verlichting nodig is. Uitstraling van verlichting naar boven, naar water en naar de omgeving toe moet zoveel mogelijk voorkomen worden door gebruik te maken van armaturen die licht bundelen.

5 Checklist

Hieronder volgt een checklist voor de uit te voeren maatregelen bij de sloop van Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk. De checklist gaat uit van de uitvoering van werkzaamheden conform de planning die in het activiteitenplan en dit werkprotocol vermeld staat.

De uitvoering van alle stappen moet worden gedocumenteerd met foto's en in een logboek worden vastgelegd.

Wanneer	Maatregel	Uitgevoerd d.d.
Vooraf	Ophangen permanent huismus- en vleermuiskasten in overleg met ecooloog	16-12-20
Zodra start bekend is	Startmelding en werkprotocol opsturen naar OZHZ. meldingwnb@ozhz.nl o.v.v. 'flora en fauna'	
Uiterlijk 1 maart	Ter info toesturen details permanente verblijfplaatsen aan ODH. https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen	
Voor 1 maart	Ongeschikt maken voor huismussen	
Na 15 maart	Ongeschikt maken voor vleermuizen	
Ochtend van start sloop	Ochtendinventarisatie op aanwezigheid vleermuizen	
Gehele werkperiode	Aannemer en ecooloog houden logboek bij	
Gehele werkperiode	Kopie ontheffing Wet natuurbescherming, dit ecologische werkprotocol en logboek (digitaal) op slooplocatie aanwezig	
Gehele werkperiode	Instrueren betrokkenen over inhoud ontheffing Wnb en ecologisch werkprotocol in overleg met ecooloog.	
Gehele werkperiode	Bij aantreffen andere beschermde soorten dan gewone dwergvleermuis contact opnemen met ODH	
Gehele werkperiode	Bij aantreffen vleermuizen of huismus stillegging en overleg met ecooloog.	
Gehele werkperiode en nieuwe situatie	Behoud groenstructuren (hagen etc.) rondom pand	
Gehele werkperiode en nieuwe situatie	Plangebied niet verlichten, danwel lichtverstrooiing naar het naastgelegen water en boomgaard vermijden	
Uiterlijk 1 week voor einde sloop	Melding einde werk opsturen naar OZHZ meldingwnb@ozhz.nl o.v.v. 'flora en fauna'	

Regelink Ecologie & Landschap
T.a.v. mevrouw M. de Voogd
Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA WAGENINGEN

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 02
E vergunningen@odh.nl
I www.odh.nl

Datum 15 februari 2021	Uw Brief -	Ons Kenmerk ODH-2021-00025478	Afdeling Toetsing & Vergunningverlening Milieu	Contactpersoon L. de Jong
Bijlage(n) 1	Uw Kenmerk 5958	Zaaknummer 00570645	Team T&V Groen	Telefoonnummer 06 228 05 865
Betreft Beschikking Wet natuurbescherming, Schuwacht 44 en 46 te Lekkerkerk			E-mail Lotte.de.Jong@odh.nl	

Geachte mevrouw De Voogd,

Hierbij zenden wij u een beschikking in het kader van de Wet natuurbescherming.

De beschikking wordt bekend gemaakt op www.overheid.nl.

De beschikking is op 15 februari 2021 verzonden. Een belanghebbende kan tot en met 29 maart 2021 een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, t.a.v. het Awb secretariaat, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag, onder vermelding van het zaaknummer 00570645. Aan de behandeling van het bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Bij een spoedeisend belang kunt u een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Den Haag, sector Bestuursrecht, Postbus 20302, 2500 EH Den Haag. Voor de behandeling van het verzoekschrift is griffierecht verschuldigd.

Het is ook mogelijk om een verzoek om voorlopige voorziening digitaal in te dienen via het Digitaal loket (<https://loket.rechtspraak.nl>).

Afdeling Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage(n): Beschikking met kenmerk ODH-2021-00001558

Afschrift aan: Gemeente Krimpenerwaard, per e-mail

Zaaknummer : 00570645
Ons Kenmerk : ODH-2021-00001558
Datum : 15 februari 2021

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 23 januari 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het slopen van de woningen aan de Schuwacht 44 en 46 te Lekkerkerk en is aangevraagd namens de gemeente Krimpenerwaard. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 juli 2020 tot en met 1 november 2023.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan de gemeente Krimpenerwaard;
- II. de voorschriften 1 tot en met 12 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 9 november 2020, 30 november 2020, 22 december 2020 en 25 januari 2021 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf de bekendmaking van dit besluit tot en met 1 november 2023.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
 - het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering uiterlijk één week van te voren schriftelijk te melden;
 - de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van te voren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het Activiteitenplan van 23 januari 2020 en de aanvullende stukken van 9 november 2020, 30 november 2020 en 22 december 2020. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze melding dient uiterlijk twee weken na de verzenddatum van deze ontheffing te worden gedaan indien de melding nog niet heeft plaatsgevonden.
- 5 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de huismus.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland,

- 6 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het rapport 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en huismus, Sloop Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk' van 23 januari 2020 en de aanvullende stukken van 9 november 2020, 30 november 2020, 22 december 2020 en 25 januari 2021.
- 7 Indien één of meerdere in voorschrift 6 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dient hiervoor een minimaal gelijkwaardige maatregel voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 8 Tijdig, minimaal één maand voordat de in voorschrift 7 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

- 9 Het ongeschikt maken van de bebouwing voor vleermuizen dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Het gebouw wordt ongeschikt gemaakt in de periode vanaf 15 maart tot en met 15 oktober, mits er sprake is van gunstige weersomstandigheden (minimaal 8 graden en windstil). De weersomstandigheden dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de start van de werkzaamheden wordt aangevangen, dienen voorzieningen zoals exclusion flaps of het creëren van tocht gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. Het gebruik maken van purschuim en/of netten bij het ongeschikt maken is niet toegestaan. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.
- 10 De permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. De permanente voorzieningen dienen minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd te worden op de functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit van de voorziening hersteld te worden. Bovendien moeten de vleermuiskasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 11 Het ongeschikt maken van de huismusnesten dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de huismus (van 1 maart tot en met 30 september) en buiten vorstperioden. Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huismus dient uitgevoerd te worden op een doelmatige wijze als beschreven in paragraaf 5.3 van het Activiteitenplan en de aanvullende gegevens van 9 november 2020, 30 november 2020, 22 december 2020 en 25 januari 2021 onder begeleiding van een ecologisch deskundige (vs. 5).
- 12 Tenminste eenmaal per jaar, bijvoorbeeld tijdens de periodieke onderhoudscontrole van de woningen, dienen de aangebrachte permanente voorzieningen voor de huismus meegenomen te worden en beoordeeld te worden op hun functionaliteit. Indien blijkt dat de voorziening niet meer functioneel is, dient er voor gezorgd te worden dat deze op zo kort mogelijke termijn weer functioneel is. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de huismus.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen hiervan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 23 januari 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het slopen van de woningen aan de Schuwacht 44 en 46 te Lekkerkerk en is aangevraagd namens de gemeente Krimpenerwaard. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 juli 2020 tot en met 1 november 2023.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en huismus sloop Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk, Regelink Ecologie en Landschap, Rapportnummer RA19406-01, 23 januari 2020;
- Rapportage Quicksan Flora en Fauna Schuwacht 44 en 46 te Lekkerkerk, BK bouw- & milieuadvies, projectnummer 183658 versienummer 1.0, 10 oktober 2018;
- Soortgericht onderzoek vleermuizen, gierzwaluw en huismus Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk, Regelink Ecologie en Landschap, Rapportnummer RA19058-01, 31 oktober 2019.

Op 9 november 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- E-mailbericht 'dossier 570645 – vragen en opmerkingen', Regelink Ecologie & Landschap, 9 november 2020.

Op 30 november 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- E-mailbericht 'dossier 570645 – vragen en opmerkingen', Regelink Ecologie & Landschap, 30 november 2020.

Op 22 december 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- E-mailbericht 'dossier 570645 – vragen en opmerkingen', Regelink Ecologie & Landschap, 22 december 2020.
- Memo: Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag Schuwacht 44-46 Lekkerkerk Regelink Ecologie & Landschap, kenmerk: BR19406-02, 22 december 2020.

Op 25 januari 2021 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- E-mailbericht 'Re: Out-of-office RE: dossier 570645 - vragen en opmerkingen', Regelink Ecologie & Landschap, 25 januari 2021.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 13 februari 2020 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus te beschadigen, vernielen of weg te nemen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend zoogdier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Gemeente Krimpenewaard is voornemens om de woningen gelegen aan de Schuwacht 44 en 46 te Lekkerkerk te slopen. De vrijgekomen gronden worden verkocht aan de omwonenden en worden betrokken bij de aanwezige tuinen. De woonbestemming van het plangebied vervalt.

De start van de sloopwerkzaamheden staat gepland voor het voorjaar van 2021. De werkzaamheden vinden gefaseerd plaats.

Overtreding verbodsbepalingen

Huismus

Om te bepalen of er sprake is van overtredingen van de Wnb heeft er in 2019 onder andere nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Onder het dak van Schuwacht 46, aan de voorzijde van het pand, is één nest aanwezig. Met de geplande werkzaamheden gaat deze nestplaats verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft er in 2019 eveneens nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2017). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Onder een kantpan hoog in de westelijke kopgevel van Schuwacht 46, is een gecombineerde zomer-/paarverblijfplaats aanwezig. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaat deze verblijfplaats verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en huismus, Sloop Schuwacht 44-46 in Lekkerkerk' van 23 januari 2020 en in de aanvullende informatie die is verkregen op 9 november 2020, 30 november 2020, 22 december 2020 en 25 januari 2021. Deze maatregelen zien onder andere toe op het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en minst kwetsbare periode van de huismus en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huismus

Als gevolg van de sloopwerkzaamheden gaat een nest van de huismus definitief verloren. Hiertoe zijn op 16 december 2020 reeds twee permanente gierwaluwkasten, die ook door huismussen kunnen worden gebruikt, van het type NK GZ 08 van Vivara Pro gerealiseerd aan de gevels van de oude schuur in de achtertuin van Schuwacht 56, gelegen binnen 50 meter van de oorspronkelijke nestplaats. Hiermee is de gewenningsperiode voor de huismus, zoals beschreven in het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017), behaald. De kasten zijn geplaatst in de directe nabijheid van geschikt leefgebied, namelijk een moestuin en een siertuin met een vijver en diverse schuilmogelijkheden. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de soort.

Daarnaast zijn in de directe omgeving van het plangebied, binnen 200 meter van het aangetroffen nest, meerdere uitwijkmogelijkheden te vinden. In de omringende bebouwing zijn meerdere nestlocaties met aangrenzend geschikt functioneel leefgebied van de huismus aangetroffen. Veel van de woningen langs de

Schuwacht komen uit dezelfde bouwperiode (van voor 1930) en hebben een pannendak, dat geschikt is als nestlocatie voor de huismus.

In de periode buiten het broedseizoen (van 1 maart tot en met 30 september), wordt het nest van de huismus ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er huismussen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van het uitvoeren van de werkzaamheden. Dit wordt gedaan door het verwijderen van dakpannen en waterborden. De invliegopeningen van het nest van de huismus worden afgedicht door het aanbrengen van folie over de dakpannen en het waterbord. De folie wordt vastgezet tegen de muur en onder de pannen. Indien ter plaatse blijkt dat de werkwijze met folie niet afdoende zekerheid biedt om huismussen te weren, worden op aangeven van de ecooloog aanvullende maatregelen genomen. Dit hebben wij in deze ontheffing opgenomen in voorschrift 11. Direct voorafgaand aan het aanbrengen van de folie controleert de ecooloog middels een observatie (indien nodig aangevuld met fysieke controle van het dak) of er mussen onder het dak aanwezig zijn. Ongeschikt maken mag enkel worden uitgevoerd nadat is vastgesteld dat er geen mussen aanwezig zijn onder de pannen. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Lekkerkerk, zoals blijkt uit waarnemingen die zijn gedaan tijdens het nader onderzoek en uit de omgevingscheck. De aangetroffen nestplaats in het plangebied maakt onderdeel uit van een groter netwerk van nestplaatsen in de directe omgeving. Hierdoor gaat er slechts een klein onderdeel van het totaal aan beschikbare nestplaatsen voor de aanwezige lokale populatie verloren. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de sloopwerkzaamheden gaat één verblijfplaats (zomer-, paar- en winterverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis definitief verloren. Hiertoe zijn op 16 december 2020 reeds vier platte vleermuiskasten van het type VK WS 07 van Vivara Pro gerealiseerd aan de gevels van de nieuwe schuur in de achtertuin van Schuwacht 56, de schuur behorende bij Schuwacht 42 en aan de noord- en oostzijde van Schuwacht 48. De vleermuiskasten bevinden zich allen binnen 50 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats. De voorgeschreven gewenningsperiode van zes maanden voorafgaand aan het paarseizoen van de gewone dwergvleermuis wordt niet behaald. Echter onderbouwd is, dat in de directe omgeving van de huidige verblijfplaats zich voldoende natuurlijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis bevinden. In de directe omgeving van het plangebied, binnen 200 meter van de aangetroffen verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, zijn meerdere uitwijkmogelijkheden voor de soort te vinden. In de omringende bebouwing, bijvoorbeeld aan de Schuwacht 48-52, zijn meerdere verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Veel van de woningen langs de Schuwacht komen uit dezelfde bouwperiode (van voor 1930) en hebben dezelfde bouwstijl met kierende kantpannen en daklijsten, ruimtes achter houten betimmering en enkele spouwmuren die toegankelijk zijn middels open stootvoegen, waar geschikte verblijflocaaties voor vleermuizen zijn te vinden. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis.

In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, welke loopt van 15 april tot en met 15 oktober, wordt de bebouwing waarin de verblijfplaats is vastgesteld ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er gewone dwergvleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van het uitvoeren van de werkzaamheden. Dit wordt gedaan door het verwijderen van dakpannen, waterborden en dakoverstekken en door de open stootvoegen af te sluiten met 'exclusion flaps'. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Lekkkerkerk. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de sloopwerkzaamheden niet zullen leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus*) en 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis*).

De woningen bevinden zich recht onder een hoogspanningslijn. Op 8 december 2016 heeft het ministerie van Economisch Zaken ingestemd met de regeling specifieke uitkering aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding (WJZ/16188568), waarna de regeling op 1 januari 2017 in werking getreden is. De regeling loopt tot en met 31 december 2021. Op basis van deze regeling kunnen woningeigenaren hun woning, indien direct gesitueerd onder de kabels van een hoogspanningslijn van 150 of 380 kilovolt (kV), hun woning tegen een marktconforme prijs aan de gemeente verkopen. De gemeente krijgt dit aankoopbedrag, inclusief de overige kosten die zij heeft gemaakt, vervolgens vergoed van het ministerie van Economische Zaken. Een voorwaarde van de uitkoopregeling is dat binnen 5 jaar na het verkrijgen van de uitkering de woonbestemming dient te zijn vervallen.

De uitkoopregeling is in het leven geroepen om inwoners die onder de draden van een bestaande hoogspanningslijn wonen te "ontlasten van het wonen onder een hoogspanningslijn". De reden daarvoor is dat er aanwijzingen zijn dat het wonen onder hoogspanningsleidingen gepaard gaat met mogelijke gezondheidsrisico's door de magneetveldzone van een hoogspanningsverbinding, zoals een verhoogde kans op leukemie en hersentumoren bij kinderen, hogere kans op de ziekte van Alzheimer en een verergering van klachten door fijnstof.²

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat de belangen 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus*) en 'volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis*) voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

² Zie ook: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ordening-en-gebiedsontwikkeling/wonen-bij-hoogspanningslijnen> en <https://www.rivm.nl/hoogspanningslijnen/gezondheidseffecten>.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. Het betreft sloop van bestaande bebouwing in het kader van een uitkoopregeling voor woningen onder hoogspanningslijnen. De bewoners kunnen niet in de woningen blijven wonen vanwege de gezondheidsrisico's die het wonen onder hoogspanningslijnen met zich meebrengt. Bij de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen houdt de Rijksoverheid rekening met woningen. Voor 2005 was dat nog niet zo en liepen hoogspanningslijnen ook door bewoond gebied. Het plangebied wordt na de sloop niet bebouwd en de bestemming 'Wonen' vervalt voor de betrokken percelen. Dit is ook een vereiste vanuit de uitkoopregeling. Het alternatief om de woningen te behouden nadat de bewoners zijn vertrokken, is niet wenselijk vanwege het risico op vandalisme en criminaliteit. Hoe langer panden leegstaan en in verval raken hoe aantrekkelijker zij worden voor vandalisme en brandstichting. De panden ombouwen naar bedrijfsgebouwen is niet goed mogelijk omdat de panden geen eigen oprit hebben, en enkel bereikbaar zijn via een smalle trap in de dijk. Herbestemming naar bedrijf past bovendien ook niet binnen het gemeentelijk beleid. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de aanwezige soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus en de gewone dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen werkwijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Krimpenerwaard bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.